

Dunajski soneti.

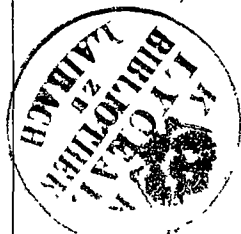

Zložil in založil

JOS. STRITAR.

»Sapo zapertil!«
Nov.

I.

Na Dunaji 1872.

Tiskala oo. Meehilaristov tiskarna.

I.

Ne bo še konca? Zdaj mi je zadosti!
Do verha jeza mi je prikípela.
Quos ego! da bi vse vas grom in strela!
Posluh! jaz eno hočem vam zagosti.

O da imel bi človek roki prosti!
Gorjača bi okrog ušes vam pela;
Doklej, druhal ti černa, boš norela?
Dovolj je sleparije in norosti.

Sramota, sveta jeza me pretresa;
Slovenci smo poterpěžljivi osli,
Ne pride se prehitro nam do mésa.

A zdaj počivajo naj drugi posli,
Zagosti čem v kosmata vam ušesa,
Potem razbijem vam ob glave gosli.

II.

Clovekov sin pač bil je duša zlata;
On križ za nas je vzel na svete rame;
A ko mu oskrunjala božje hrame
Menjalcev, kupcev je druhal nosata,

In kar jih sploh živi o kervi brata —
Serd, sveta jeza v persih se mu vname,
Bič v svojo blago, krotko roko vzame,
In zdajci, glej! preozka so jim vrata!

Oj pridi, rešenik, druhal razpodi
Nesveto nam, ki se redí in pase,
A ljudstvo lačno po puščavi vodi.

Kaj bo terpelo to vse večne čase?
Oj žalost, vbogi narod je na škodi,
Po verhu pa še svet mu krohotá se.

III.

V sak svoje zakrament imá kreposti:
Ta množi milost, tá nam vliiva nove;
Zakonske možu lajša tá okove,
Tá zopet mašniku pomaga v posti.

Drugod je sedem jih ljudém zadosti,
Pri nas še osmi, nove je osnove,
Ki „sveto poperváčenje“ se zove;
Obilost v njém prejema se modrosti.

O blagor njemu, ki je med pervake,
Ki v brátovščino je sprejet izbrano,
Med strijce, zete, kume té in svake!

Kakòr bi trenul vse je njemu znano,
Omite v hipu vse so mu napake,
Preskerbljen z dušno je, telesno hrano.

IV.

V se zna pervak, umé in vé, kar hoče;
Poet besedne korenine puka,
Na plesu, odru z grác'jo se suka,
Komedijant s koturnom nam klopoče.

Na glavo položé roké mu Oče
In Platon je Andrej, in Kant je Luka;
Kaj truda treba njemu je in uka,
Ko je pervak, vse njemu je mogoče!

Aposteljni možjé so bili prosti,
Dokler jih sveti duh ne predrugači;
Po tém pa vséga vedeli so dosti.

Ti v glávo učenosti si ne tlači;
Obilost podelí se ti modrosti,
V Ljubljano pojli ter se — popervači.

V.

j ljudstvo ti slovensko zlata vredno!
Pošteno, umno, kakoršnih je malo;
Kakó si tem sleparjem v róke palo,
Ki te v pogubo vodijo dosledno?

Pred svetom sramoté, gerdé te vedno,
In ti za vse jim to še daješ hvalo;
S čestjó poprej si se imenovalo,
Zdaj si ne upaš v družbo več sosédno.

Kakó ti z blagom tvojim gospodari
Ta zarod, samopriden in nesramen,
Ki prid le in dobiček mu je mari!

Ti prosiš kruha — on ti daje kamen;
Kaj ti še dosti dolgo ne slepari?
Bog te odrěsi tega zlega — amen!

VI.

Naučni slovník“ hočete izdati,
Kakórsne drugi imajo narodi.
Pervaki, kaj se vam po glavi blodi?
Pri strehi hišo jamete zidati?

Kedó ga hoče izmed vas pisati?
Pomagati si hočete s prevodi;
A moje nij, kar sosed mi posodi,
Na svojih nogah mož poskušaj stati.

Drugod nikjer ne bere maš cerkóvnik,
Pri nas pa mora vse narobe biti,
Takó da se nam smeje sam Germovnik.

Veliko mora sam se prej učiti,
Kedor pisati če „naučni slovník“;
Oj slavni vi slovenski Ábderiti!

VII.

b Jove! — S tabo začnem, sveti „Oče!“
Sè strehe vrabec nam na tla ne pade,
Brez tebe, v zbor nihče se ne prikrade;
Vse vidiš tí, nič nij ti nemogoče.

Oblast od Drave tvoja je do Soče,
V té stavijo Slovenci svoje nade,
Ti milosti deliš jim, ti „nagrade“,
Do tebe vsak pošilja prošnje vroče.

Ti nam germiš, ti delaš dež in jasno,
Ti pišeš véliko in malo „pratko“;
Slovenija te moli enoglasno.

Kar hočeš, vse se ti izteče gladko,
Če tudi časi zdí se nam počasno;
Češčeno tvoje nam imé presladko!

VIII.

Ti jeze bog si, niji bog ljubezni;
Gorjé mu, kdor v nemilost tvojo pade,
Ker pozabiti nemaš ti navade,
Ti maščevanja bog, neskončno jezni!

Strašni ukazi tvoji so železni;
Ti v strahu stare imaš vse in mlade,
In duše vérne molijo ti rade:
V nevolji svoji ti nas ne pogrezní!

Začetek vse modrosti je »bojazen«,
Otrokom šiba poje novo mašo,
Za to si mladim malo ti prijazen.

Izvoljenim le hraniš sladko kašo;
A koger vdari roke tvoje kazen,
Zapreš telesno mu in dušno pašo!

IX.

Pušica tretja naj „Simú“ zadene.

Ti, ki imé ti je italijansko,
In v žilah sókervco imaš germansko,
Kaj tebe je prineslo med Slovence?

Med Nemci nijsi našel svoje cene,
Zató blagó vse svoje pravdoznansko
Prenesel sem v deželo si slovansko,
Češ, veselí otrok se zlate pene.

Neumen nijsi, to se mora reči;
Oh! le predobro si Slovence sodil,
Ti znaš očitno „več ko hruške peči“.

Prej z blagom si okrog po hišah hodil,
Zdaj jeli vsi sami so k tebi teči;
Kako še dolgo boš za nos jih vodil!

X.

Let“! tudi tí si na kuruškem stoli.
Kedor otrok je „priden“, vse doseže;
Ti mirno pervakuješ brezi teže,
Zboruješ, kakor ko sedel bi v šoli.

Ne vbrišeš se, če se ti ne dovoli,
V besedne tí ne vrivaš se tepeže;
Če ti jezika „Oče“ ne razveže,
Molčé sediš, ne šepetaš nikoli.

Ročico kvišku pomoliš, učenček!
Ko hočeš ven, ter tihó greš iz klópi,
Izvoljeni očetov ti rejenček!

Očetu hvalo poj in ženski jopí;
Naj milosti ne vsahne tí studenček,
Ter vsako leto v višji razred stópi!

XI.

Tí med slovenske štet si literate,
Ker v knjigi nas učiš, kakó se kuha,
Pekó se piščeta, solí se juha,
Kakó se razne mešajo salate.

Ti znaš najbolje peči karbonate,
Nij čudo, ako nijsi brez napuha,
Okusa tebi tréba nij in duha;
Da le jedila ga imajo zate.

Visoke misli svoje in globoke
In vzore, ki rodé se v tvoji glavi,
Zavil si vse v pastete svoje roke.

Ne bom zabavljaj; pater, oh! peccavi!
Kaj dé, da nam le delaš dobre cmoke,
Če cmok si sam, ki se težkó prebavi!

XII.

Bog plati Vam nauke literarne,
V podlistku razložene mi „Naroda“;
Kaj je roman, novela; kdaj je pesem oda,
In več modrosti take suhoparne.

Kazali pote meni ste nevarne,
Vaš nauk, upam, nij mi bil brez ploda;
Privrela ž njim na mlin mi spet je voda,
Ter zavertila kamne mu nemarne.

Lepó sem pesem hotel Vam zapeti
Za hvalo, ki iz serca mi izvira;
Zdaj vidim, prave nijsem znal zadeti.

Kar rekel sem, vse pesem tá podíra,
Končano skoraj kam je tréba šteti?
Ne vém, je oda, ali je satira!

XIII.

„Dolina solzna“, če mi nij po godi,
Naj grem iz nje, velevate mi, spešno!
Ták svèt mi dajate? — to je pregrešno,
Oj kristijan pobožni, sram vas bodi!

„Dolina solzna“ — sama cerkev sodi
Tako — in vam, gospod se zdí to smešno?
Svetá gorjé tajíte vi nevtešno,
Ki vsi pod njim zdihujejo narodi!

Vam dobro se godí — lepó! jaz tudi
Potrebne ravno ne pogrešam hrane;
Kaj dé, če drug se póleg naju trudi!

Kragulja, ki človeštvu kljuje rane,
Gospod profesor! — ne bodite húdi —
Ne preženó nam „šalice“ neslane.

XIV.

j učenik slovenskega jezika!
Kako ti lepa je naloga dana!
Mladina, za vse lépo, blago vžgana,
Očeta naj te ljubi in vodnika.

A če nikoger tvoj poduk ne mika,
Če učenost je tvoja vsa neslana,
Mladini pusta, neprebavna hrana;
Tedaj izgled ti nijsi učenika.

Kdor vedno „ribo“ le in „raka“ sklanja,
Temné skrivnosti jorove razklada,
Komur je slovnica verhunec znanja,

Abuna Soliman je Ilijada:
On od slovenščine mladost odganja,
Mladost, ki nam tolažba je in nada!

XV.

Vertí, spreminja čas se brez prestanka!
Prej časa, novcev bilo je izguba,
Zdaj rodoljubje pase rodoljuba;
Skerbi za svoje, kakor mati, stranka.

Temù se grošna v zakon dá meščanka,
Tam onemu je „sinekura“ ljuba;
In tega uda narodnega „kluba“
Ravnátelja izvoli nova „banka“.

Ko verže vlada káko jim „koncésijo“,
Huj! zbirajo okolo nje se kavke,
Ter tiho v lepi zložnosti delé si jo.

In ljudstvo! káke imaš tí opravke?
Ti stradaš, moliš, hodíš za procésijo,
Ti vpiješ: Slava! — ter plačuješ davke! —

28564, II, C, e,
103

Dunajski soneti.

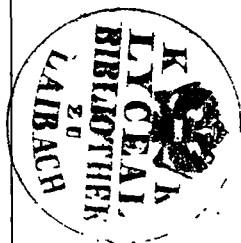

Zložil in založil

JOS. STRITAR.

„Sapo zaperli!“
Nov.

II.

Na Dunaji 1872.

Tiskala oo. Mehitaristov tiskarna.

XVI.

Slovensko zgodovino literarno
Učiš; iz tebe naj modrost zajema
Mladenič ter navdušenje si vnema,
Ki ne vgasí življenje ga viharo.

Učenje tvoje strášno je nemarno:
„Preširna pesnik ta — in ta posnema
Koseskega“. — Prekrasna res sistema!
Kaj hočeš s to modrostjo suhoparno?

„Preširnovič je, kdor ljubezen peva;
Ljubezen, dalje, čut je subjektiven:
Med subjektivne ergo naj se deva!

Kedór ne ljubi, — ta je objektiv!“ —
To dan na dan mladini se premleva;
Nam zdi se nauk ta strašno — najíven!

XVII.

Iezvítarstvo, hinavstvo, lumparija,
Prekánjenost lisičja, zvitost kače,
Politika se zdé vām vse zvijače;
Klin s klinom, z lumpom lump naj se pobija!

Kriví naj se pravica in zavija;
Poštenost, plemenítost so igrače!
Obrekováñje, laž, če nij drugače,
Dovoljena je vsaka gerdobija.

Slabó ne more dobrega rodíti,
Noč z dnevom, laž z resnico se ne druží;
Kaj moglo bi iz take zveze priti?

Pred mašo mašnik ne brazdá po luži;
Poštenemu je rodoljubu biti,
Svét bodi sam, kdor sveti stvári služi!

XVIII.

Pisatelji slovenski, časnikárji!
Kakó sirovi ste, neotesáni;
Bosí, nevmiti in nepočesáni,
Po govori, vedênji ste dervarji!

S peresi ne, vi pišete z loparji!
Če v mislih ste, v jeziku telebáni,
Vi ménite, da pravi ste Slovani;
Kje plemenítost v vašem je slovárji?

V psovánji strášno vi ste izgovorni;
Z „nemčurji“, „mavtarji“, „liberaluhi“
Nam pridno bogatíte jezik vborni.

A kakor goba ste v humorji súhi,
V salónu, kakor v čoklah kmet, okorni;
Za vso lepoto slépi ste in glúhi.

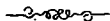
XIX.

„**B**oriš se vedno tí samó s pervaki,
Vse nanje tvoje létajo pušice,
Le njih napake vidiš in krivice;
A káki so nemškutarji?“ — „Enaki!““

„Zakaj ne mahaš njih?“ — „Priatelj, čakí!
Lepó po versti vse! — Najpréj resnice
Pri sebi mí iščímo in pravice;
Samí najpréj bodímo poštenjaki!

Tí Schreyi, Schafferji, in kar gospôde
Enake je, kaj meni so? — Sramoto
Ko v naši kervi čutim, tá me bôde.

Napako tujo vidim pač in zmoto,
A iz domače dvakrat več je škode;
‘Ta peče me, ta vžiga mi tegôto!’“

XX.

Pušice prožil z láhkkega sem loka
V perváško neprijazno mi kerdélo;
Lehkó jih nekaj je mimó letélo,
Preveč se v jezi mi je tresla roka.

Zdaj mólči jeza! — Žalost mi globoka
V prijazne svojcev verste vodi strelo;
Potrebno, vidim, vendar bridko delo!
Kaj čem? — Ljubezen *pokorí* otroka.

Ne! strel ne bodem streljal. — Morebíti
Krivico, nehoté, komú bi storil,
Hudó bi bilo mí kogá žalíti.

Iz serca bodem v serce jim govoril;
O da bi mogel z upom se tešíti,
Da iz med vseh en sam se je spokoril!

XXI.

Ko tožil sem o žalostni osodi
Dežele naše, ki jo síni plénijo,
Najboljši síni, kakor 'sámi ménijo —
Mí vemo, da' jih samopašnost vodi —

Tešili so me znanci: „Miren bodi!
Glej nado našo, *mlado* glej *Slovénijo*;
Bodóčnost njena je, visoko ceni jo!
Rešitev pride nam po mladem rodi.

Ta zárod pojde, z njim njegovi zbori,
Nesramnost z njim in samopridnost pade;
Z njim vsi domači minejo razpori.

Kermilo pride v čile roke mláde,
Nové moči, visoki, blagi vzori — —“
O kjé ste, sládké moje serčne nade!

XXII.

„**K**je mlada je Slovenija, oj kjé je?

Popotniku, prijatelj, mi naznani!

Priromal sem iz daljne, tuje stráni,

Da serce se domá pri njej ogreje.

Kje so možjé, za vzvišene ideje,

Za dom, človeštvo in resnico vžgani?“ —

„Slovenija? — Tu ena je v Ljubljani!

A mlada? — Ne! — Ideje?“ — Mož se smeje!

Odgovorilo se mi je dvoumno,

Ko v Maribori bil sem pri „Narodi“;

„Primorec“ rajni gledal me je sumno.

„Tu ali tam odgovor jasen škodi!“

Novín ščipánje vseh je nepogumno;

Kam, vraga! naj še človek vprašat hodi?

XXIII.

„**M**ožjé! zakaj sedímo tu pokojno?
Pred nami laž šopiri se, krivica,
Nesramnost ne zagrinja dnevi lica,
Gerdob kerdelo širi se nebrojno!

In tí, zastavo dvigni nam trobojno,
Orožje svitlo suče naj desnica;
Dom kliče nas, človeštvo in resnica,
Naprej! in zmaga vénča sveto vojno! —

Kakó? Kaj vidim? — Nikdo se ne gane?
Sovražno pláši vas, možjé! kerdêlo?
Preveč močí nasproti vam je zbrane?

Boríli se ne boste za dežêlo?
Za svojo mater strášijo vas rane? —
Naprej! pa naj si sam razbijem čêlo!“

XXIV.

Ko je na Dunaji, — oj duša blaga!
Kakó zè vsem, kar je lepó, se strinja;
Kakó pervake iz sercá preklinja!
Človeka ne bojí se tu, ne vraga.

Nad vse resnica sveta mu je draga,
Nikoli misli on ne izpremínja;
Poštena vsaka mu povsod stopinja,
Nobena izkušnjava ga ne zmaga.

Otide, — mine leto, — že se skisa;
Mož druge vere, družega je dúha,
Poštene nij besede več, ne spisa.

Verté se misli mu okrog trebuha,
Priatelj gnjilega je „kompromisa“,
Na narodnem drevesi veja suha.

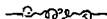
XXV.

Slovenija, dežela tí ubožna,
Neimeniten krajček si Evrope,
A literatov imaš cele kôpe;
Ti v pisariji silno si premožna.

Vseh verst pisalcev družba tu je množna:
Tu Goethe, tu Shakspear je, Dante, Lope,
Cervantes, Heine, Swift, Jean Paul in Pope;
Posvétna so peresa in pobožna!

Premogel nij težave še slovníške,
Napóti mož že peš se k Hipokréni,
Popíše iz Ljubljane pot do Šiške.

Ta „Servus-Petelinčka“ poslovéní,
„Dopis“ v predale pošlje tá Noviške:
Pisatelj je — in lavor je po céní!

XXVI.

Če k suknji „gumb“ privežem si za silo,
Ne štejem se za to še med krojače,
Ki suknje, plašče delajo in hlače,
Zakaj? — Saj jih je že takó obilo!

Kedór steknòl pri nas je „bilo“ z „milo“
Enkràt po sreči, od veselja skače;
Verstí se med parnáske postopáče,
In teto imenuje pevsko Vilo!

Otroci smo si hišice gradili,
Za kratek čas, ne na oglèd, ne v rabo;
Če kdo prišel je, že smo jih razbili.

Igráti z rimami, nij ravno slábo;
Kar spišeš, kaži, čitaj svoji „mili“,
Potem zakuri peč — in mir bo s tábo.

XXVII.

Komúr je gracija se nasmijála,
Vse smé; postavi se lehkó na glávo,
Poréden, grob je — vse mu vpije „bravo“!
Vse prístoji, resnoba mu in šala.

Beseda derzna — njemu prav je pala!
Igrá z jezikom, zvija ga šegávo,
Vsi elegantno mu slavé pisavo;
Kar on počnè — gotova mu je hvala.

Andrejčkov Jože! s skornjami čez rámo,
Mehúr za pasom čez pisársko polje
Korákaš peš, ponujaš svojo „kramo“.

Za mizo pri kozarci dobre volje
Poslušamo te radi — êno sámó:
Tobák tvoj, Jože, ne diši najbolj!

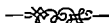
XXVIII.

Gospód, despót slovenskega jezika!
Pred nami tíf, za tábo mi korákamo;
Po ternji, čez kertíne pót pretákamo, —
Prešírnega nam bog je dal vodníka!

Porednost tvoja z nami je velíka:
Zdaj skočíš brez potrebe, mi vsi skákamo;
Ko se ti ljubi, sedeš, — zopet čakamo;
Pokorščina ovčíc te silno mika.

Od truda in od žeje skoraj sáhnemo,
Kakór pod kapom pot nam s čela kapa;
Postój en čas, da málo se oddáhnemo!

Čestíti družbi vsej uhaja sapa.
Počakaj, da si gerlo malo spláhnemo —
Jaz s težka še dohajam Haderlápa!

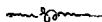
XXIX.

Tí hočeš zabavljáti mi, sirota?
Ti, srakopèr, ki še za stáro skaka?
Med perjem še cvetè ti „mišja dlaka“,
Perut dolgósti nema še života!

Potrebna ti je gnjezda še gorkota,
Prezgodaj si iz njega palo, spaka!
Če vsuje dež se náte iz oblaka,
Perut bi starke bila ti dobrota!

Prehitro nje popustil si zavetje.
Ko repka ti za palca pol poganja,
Že čivkanje se tvoje zdí ti petje.

Tvoj kljunček nij še vaje prav zobánja,
In vendar jezno — smešno mi početje!
V mé, kosa terdokljuna se zaganja!

XXX.

V zelenji pišem „dunajske sonete“.
Že cvéti jablanam se tbletévajo,
Marjétice, zlatíce razovetévajo,
In rože so užé na pol razpete.

Veselje v krilu je narave svete:
Metulj se ziblje, sládko tice pévajo;
Stvarí vse radost svojo razodévajo,
V preblaženi ljubezni mladi vnete.

In jaz? — Ko cvetje, petje me obdaja,
Ko ljubi vse, kaj hočem jaz počéti?
Serd, jeza, čutim, v persih se mi taja.

Pervak naj pride, hočem ga objeti!
Velíka moč cvetóčega je maja.
Mirújte zabavljívi zdaj „soneti!“

28564, II, C, e,
103

Dunajski soneti.

Zložil in založil

JOS. STRITAR.

»Sapo zaperli!«
Nov.

III.

Na Dunaji 1872.

Tiskala oo. Mehitaristov tiskarna.

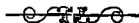
XXXI.

Dopisi mi pošiljajo se gôsti,
Nevoljni, da med mojimi soneti
Naj slabši tebi vmérjen je, deveti,
Ker v serce úmel nijsem te zabosti.

Velé mi, če imám kaj mózga v kosti,
Da mi od konca delo je začeti,
Svoj prožni lok še enkrat mi napeti
Klečéplaz! v te, da bođe ti zađosti.

Ko vse naštel bi, kar jih vem, historije:
Kák „narodni molítvar“ terdovratni
V katoliškem je društvu, kakšen v zbori je,

Kák v „klubu“ on in v družbi je privatni,
In kákovšen v Čítálničnem prostori je:
„Zapèrl bi sapo“ zgagi tej zagátmi!

XXXII.

Hinavca, pismouka, farizeja
Če božji sin nij mogel sam terpéti,
Kakó bi mogel jaz ga rad iméti,
Jaz, na človeštva deblu šibka veja?

Ljubezen me navdaja najgorkeja
Do vseh ljudj, kar jih živí na sveti;
Ne morem za hinavca se ogréti,
Če sili me zapoved najostréja.

Soneti moji, ménim, dosti pričajo:
S pervaki nijsem bog vé kaj priljuden;
Njih grehe in sleparstvo pridno bíčajo.

A jaz jih bíčati ne bodem truden,
Doklèr sleptí se ne navelíčajo;
Nad vse pa mi hinavec je ostuden!

XXXIII.

Posebne so kreposti škapulirja,
Ki, čujem, nosiš ga na golem vrati,
Ti najpobožnejši med advokati!
Kar svétega je svéta, k tebi dirja.

Vse terciálke z Údmata do Mirja
Bosé do tebe romajo po blati;
Ko drug nobén, tí moreš pomagáti,
Samó — ne brez petličnega mehirja.

Sancta simplicitas! Tí iz pobožnosti,
Smejé se, kuješ terde rumenjáke,
Sram nij, poklékar! te v debelokožnosti.

Drugjé tí prílike ne najdeš take;
S hudičem biti češ in z bogom v zložnosti,
Za tó, pobožnik! šel si med pervake.

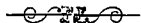
XXXIV.

Lepó čemerlom v gorcem je poletji:
Obilo paše jim po polji, v rési je,
Povsod cvetó medéne jim koncésije;
Brenčèč letévajo okrog po cvetji.

Obnóžje, sterd, zalégo v prizadetji
Množé si vednem, vzeti ne dadé si je;
Strupenim želom, ki jim zad v telési je,
Boré se hrabro v máhovem zavétji.

Ko pride jésen, o kakó medlévajo!
Od dne do dne bolj redki siromaki
Živôt z živôtom zmerzli si ogrévajo.

Sertínci, ostrozbadni prej junaki,
Zamólklo zdaj, otožno pobrenčévajo. —
Kaj pravite podobi tej, pervaki?

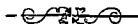
XXXV.

j vi politiki visoki, slavni!
Kakó izbornó posel svoj uméjete!
V sklepávanji na persih gumbe štéjete:
Pojmò, — ne pójmo, — pójmo v zbor deržavni!

V Beč silna moč vas vleče starodavni,
Modró tam klop širokoplátno grejete;
Zakaj, to veste vi, a nam se smejete,
Ker mislimo, da dedci ste veljavni.

Modrost, možjé, globoka vaša taka je:
Dragó je vse, drag živež, draga merva,
Težavno zdaj življenje siromáka je.

Prislužka treba je za sol, za derva,
Ker gaslo pravo pravega pervaka je:
„Za vero, carja, dom“ — *a ta je perva!*

XXXVI.

Nij sram, pervaki! strášne vas ubožnosti?
Ví, ki samí se stavite najviše,
Povejte mi, kedó iz vaše hiše
Zasvétil nam se je v posebni zmožnosti?

In vendar ímate dovolj priložnosti;
Poskusi eden naj, do denes ní še:
Pošteno pesem, v prozi kaj naj spiše;
Ne kážite se vedno v bosonožnosti!

Iz svojega nam dajte kaj peresa,
Kaj tacega, da bode sad krepósti;
Do zdaj še nijsmo videli ničesa:

Ni dela, kjer potreba je modrosti;
Ni vërza, ki ne žalil bi ušesa;
Ni spisa strokovnjáške učenosti!

XXXVII.

Bolezen nova, gerdo oportunistvo!
Močvir, ki že topiš nam v káli nade,
Ki v té zagazil je Slovén do bráde:
Kakó naj ti po naše rečem? — Kljunstvo!

Tí paznoúho zajčje trepetúnstvo!
Beseda krepka ti iz ust ne pade,
Predévaš sklepe, kakor mačka mláde;
Prokleta ti vsestransko omahunstvo!

„Ta stvar je lepa, dobra res v principi,
A zdaj ne gre, nevgodne so razmére;
To je gerdó, a dobro v tem je hipi.“ —

Perváki se deržijo svoje vere,
Vseh terdovrátnostij so prototipi,
In oportunci polne stare mere.

XXXVIII.

Sercé mi kervaví, plamtí mi jeza:
V fevdalstvo, hlapčevstvo in zagorjánstvo
Vklenili nam pošteno ste slovanstvo;
Nečastna družba mi, ostudna zveza!

Da vedno delj okrog po svéti seza
To žalostno o nas, Slovanih, znanstvo,
Storílo vaše je neotesanstvo,
Ki nas v sramoto vedno bolj pogreza.

Svet čuje naj moj glas: Mi nijsmo taki!
Sovražniki ideje nijsmo nôve,
Svobodomorci, hlapci in mračnjáki!

Kedó je kriv, da svet takó nas zove?
Oj ti, moj rod slovanski, blagi, jaki!
Razbíj sramotne skôraj že okove!

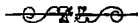
XXXIX.

Prijazni, oj pervaki! nijste meni,
Prizadejál sem mnogo vam preglávice,
Na téme zbral nekoliko žerjávica;
Od jeze, slišim, bili ste zeleni.

Sonete moje hvali svet pošteni;
Dajáli so prijetne vam „zastávica“,
V družini in v Čitalnici zabávica;
Zdaj maščevánju čas je zaželêni!

Izpóved mojo čujte: Jaz svobôdi
Iz serca vdan sem, — mirno poslušájté!
V politiki poštenje mene vodi;

Temò sovražim, — kamen pobirájte!
Za mir gorím in spravo med narodi;
Slovenec liberalen sem, — metájte!

XL.

Saj čutiš sama že, prvaška stranka!
Stebri da tvoje se majó oblasti.
Ti veš, da skôraj ima vse razpásti;
Kedáj? ne zdi se težka mi uganka.

Kar si stvarila, nema nič obstanka,
Nič neče več ti vzhájati in rasti;
Vsak dan si manjša, — kdó te ima v části?
Več ne pomore ti nobena „banka“.

Nekoliko se časa gospodari
Z ležjó, zvijačami in sleparijo;
Nazadnje vsak ležník se sam pokvari.

Otroci pén se zlátih veselíjo,
Odrasli človek vmíče se prevári:
Toréj zapri že svojo „kramarijo“!

XLI.

Nerodovitna, kakor tla na Krasi,
Slovenija je naša mati skopa,
Pritlikav rod po njej, neslaven stopa;
Kje mož kàj vreden zdaj se nam oglási?

Nekdàj so, bratje! bili drugi časi:
Preširna smo imeli, Cojza, Čopa,
Kopitarja poznala je Evropa;
Še pomnijo jih starci sivolasi.

Iz serca mater svojo so ljubili,
Preblage duše, za vse lépo vžgane,
Brez prida sebi, zánjo se trudíli.

Na slabje vedno svet se preobrača;
Kdor zdaj pri nas za dom z mazincem gane,
Molí že róko, da se trud mu plača.

XLII.

Vi hočete mi biti kristijani? —

Ne strinja s kristijanstvom se pervaštvo;
Ljubezen Krist učil je, — vi sovraštvo;
On luč je ljubil, — vi temì ste vdani.

Kroták je, vsmiljen bil, — vi ste tirani;
Bogastvo ljubite, — on siromaštvo;
Sovražil laž je, — vam je laž junaštvo;
Po kateri ste podobni vi mu stráni?

Preganjan bil je on, — vi nas pregánjate;
Oznanjal mir je, — boj vi med narodi;
Hinavstvo je čertíl, — vi se mu vklánjate.

Fanátiki ste vi, — on milo sodi;
On križ je nosil, — *vi se nanj naslánjate*;
O pôjte iz svetíšča, sram vas bodi!

XLIII.

Materijálnost, neozdravna kuga!
Če krívo mi skerbnó okó ne sodi,
Na mladem tudi že se kažeš rôdi;
Mladina bila nekedáj je druga!

Ko mislim to, sercé mi tare tuga;
Pomočka jaz ne vidim taki škodi,
Za upom zrem, ki plava mi po vodi;
Pervak, poglej, to tvoja je zasluga!

Vse preterpéla tí bi, domovina!
Kar je grešilo se; to je najhuje,
Če upanja ne kaže več mladina.

Plevél razšírjen téžko se izruje,
Ne zmaga plemeníta ga rastlína; —
Gorjé mu, kdor mladino pohušuje!

XLIV.

Molčanje lépo res je, módro delo,
Ki misli: kar ne peče te, ne gási!
Z njim človek sítnosti ne nakopá si,
Celó koristi svoje bo imélo.

A vendar, bratje! meni bi se zdelo:
Molčáli smo dovòlj, — prišli so časi,
Da jasna, krepka se beseda zglási,
Ki reče: To je černo, to je bélo!

Da vse nam gre na róbe, kaj je krívo?
Povédati je treba to med brati:
Molčanje naše prepoterpežljívo.

Čas je, da že prestanemo mižáti;
Pomislite, vam priporočam v živo:
'Tuj greh na grehe drugih je molčáti.

XLY.

Ker, kakor vi, pobijaŋ jaz pervake,
Ne mislite, da sem na vaši stráni!
Poštenje mi hoditi z vami brani;
Vesel pomoči, družbe nijsem take.

Brezvestne stranke šibam jaz napake,
A materi zvestóst sêrcé mi hrani;
Vi tujej domovini ste udani,
Toréj ločímo skôraj že koráke!

In vi, soneti! po deželi idite;
Če vas pervak preklinja, to ne škodi;
Saj vi mu tudi mnogokàj izprídite.

Le prestavljáček milosten vam bodi!
Nikomur se podobni mi ne vidite,
Ko v strašnem nemškem gledam vas prevodi!

